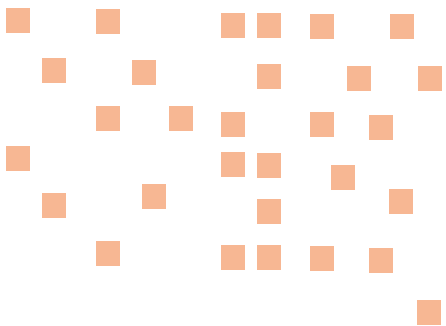

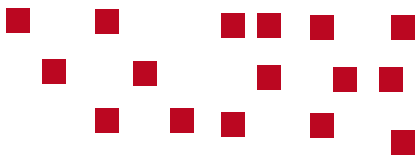
BRAZYLIA

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

Sytuacja bezpieczeństwa i zagrożenia
dla ludności cywilnej

DPU-WIKP-424/503/2024
02.10.2024

TREŚĆ ZLECENIA

Proszę o informację na temat sytuacji bezpieczeństwa w Brazylii.

INFORMACJE DEMOGRAFICZNE

Ludność: ok. 220 051 512.^[1]

Skład etniczny: Mulaci i Metysi – 45,3%, Biali – 43,5%, Czarni – 10,2%, ludność rdzenna – 0,6%, Azjaci – 0,4% (2022 r.)^[2].

Skład religijny: katolicy – 52,8%, protestanci – 26,7% (w tym ewangelicy – 25,5%, inni protestanci – 1,2%), wyznawcy kultów afrykańsko-amerykańskich/umbanda – 1,8%, agnostycy/ateiści – 0,6%, wszyscy inni – 18% (2023)^[3].

USTRÓJ I SYTUACJA POLITYCZNA

USTRÓJ

Brazylia uzyskała niepodległość w 1822 r. od Portugalii, utrzymując początkowo monarchiczny system rządów aż do zniesienia niewolnictwa w 1888 r., a następnie proklamowania republiki przez wojsko w 1889 r.^[4]

Federacyjna Republika Brazylii (port. *Republica Federativa do Brasil*) jest republiką związkową o systemie prezydencko-parlamentarnym.^[5]

PODZIAŁ ADMINISTRACYJNY

Kraj podzielony jest na 26 stanów (port. *estados*), które tworzą unię, i Dystrykt Federalny (port. *Distrito Federal*). Nazwy 26 stanów to: Acre, Alagoas, Amapa, Amazonas, Bahia, Ceara, Distrito Federal, Espirito Santo, Goias, Maranhao, Mato Grosso, Mato Grosso do Sul, Minas Gerais, Para, Paraiba, Parana, Pernambuco, Piaui, Rio de Janeiro, Rio Grande do Norte, Rio Grande do Sul, Rondonia, Roraima, Santa

---

¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

Catarina, Sao Paulo, Sergipe, Tocantins. Wszystkie stany dzielą się na mezoregiony, które to dzielą się na mikroregiony, natomiast te na gminy^[6] [7].^[8]

Mapa. Administracyjna mapa Brazylii. Źródło: Nations Online Project, Administrative Map of Brazil, <https://www.nationsonline.org/oworld/map/brazil-administrative-map.htm> ^[9]

STRUKTURA WŁADZY

Głowa państwa. Głową państwa i jednocześnie szefem rządu jest w Brazylii prezydent. Prezydent i wiceprezydent wybierani są bezpośrednio w tym samym

⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

⁷ USDOS (US Department of State), Country Report on Human Rights Practices 2023 – Brazil, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/brazil/>

⁸ Ibge.gov.br, Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística, Cidades e Estados de Brasil, <https://www.ibge.gov.br/?c=1>

⁹ Nations Online Project, Administrative Map of Brazil, <https://www.nationsonline.org/oworld/map/brazil-administrative-map.htm>

głosowaniu bezwzględną większością głosów w 2 turach, na 4-letnią kadencję (kwalifikują się na jedną kolejną kadencję i dodatkowe kadencje po upływie co najmniej jednej kadencji).^[10]

Ostatnie wybory prezydenckie w Brazylii odbyły się 2 października 2022 r., z dogrywką 30 października 2022 r. Wygrał w nich **Luiz Inácio Lula da Silva** (48,4% głosów), wyprzedzając dotychczasowego prezydenta **Jaira Bolsonaro** (43,2%). Następne wybory planowane są na 4 października 2026 r.^[11]

Rząd i premier. Władza wykonawcza jest bardzo rozbudowana. Obejmuje ona Kancelarię Prezydenta, 18 rad konsultacyjnych, 23 ministerstwa, 12 agencji rządowych. Ponadto, stany posiadają duży zakres autonomii, swoje organy ustawodawcze i sądownicze oraz władzę wykonawczą, na której czele stoi gubernator.^[12]

Parlament i wybory parlamentarne. Władza ustawodawcza należy do dwuizbowego Kongresu Narodowego (port. *Congresso Nacional*) składającego się z Izby Deputowanych i Senatu.^[13]

Senat Federalny (port. *Senado Federal*) składa się z 81 senatorów (po 3 senatorów z 26 stanów i Dystryktu Federalnego) wybieranych w wyborach powszechnych. Pełnią oni funkcje przez 8-letnie kadencje, przy czym co 4 lata następuje wymiana 1/3 lub 2/3 składu Senatu.^[14]

Liczba członków **Izby Deputowanych** (port. *Camara dos Deputados*) wynosi 513. Deputowani wybierani są na 4 lata w wyborach powszechnych.^[15]

Ostatnie wybory parlamentarne do obu izb odbyły się w dniu 2 października 2022 r. W ich wyniku w Senacie Federalnym zasiada obecnie: 13 senatorów z **Liberal Party**, 12 z **Brazil Union**, 10 z **Brazilian Democratic Movement**, 10 z **Social Democratic Party**, 9 z **Workers' Party** i wielu przedstawicieli innych partii posiadających po 7 lub mniej senatorów.^[16]

W Izbie Deputowanych po ostatnich wyborach najwięcej posłów posiadają: **Liberal Party** – 99, **Workers' Party** – 67, **Brazil Union** – 59. Poza ww. partiami w Izbie Deputowanych swoją reprezentację ma jeszcze 20 innych partii z mniejszą liczbą posłów. Kolejne wybory parlamentarne zaplanowane są na październik 2026 r.^[17]

---

¹⁰ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

¹¹ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

¹² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

¹³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

¹⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

¹⁵ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

¹⁶ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

¹⁷ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

SYSTEM PRAWNY

W Brazylii obowiązuje prawo stanowione (ang. civil law).^[18]

KARA ŚMIERCI

Brazylia należy do krajów, w których nadal orzekana jest kara śmierci. Prawo przewiduje taki wymiar kary wyłącznie w przypadku niektórych przestępstw, w tym wojskowych i przestępstw popełnionych w wyjątkowych okolicznościach (raport Amnesty International z 2024 r. nie wymienia o jakie konkretnie okoliczności chodzi). Kara śmierci nie jest jednak orzekana w przypadku przestępstw pospolicznych. W żadnym przypadku nie jest także wykonywana. Ostatnia egzekucja w Brazylii miała miejsce w 1861 r. w prowincji Santa Luzia.^{[19] [20]}

SYTUACJA BEZPIECZEŃSTWA

CHARAKTERYSTYKA SYTUACJI BEZPIECZEŃSTWA

Z danych ACLED wynika, że w 2022 r. doszło w Brazylii do 13 809 różnego rodzaju incydentów w sferze bezpieczeństwa (m.in. walk gangów, starć gangów z policją, wojskiem i siłami bezpieczeństwa itp.), w których śmierć poniosło ogółem 7067 osób. W 2023 r. liczba takich incydentów wyniosła 10 779, a liczba ofiar śmiertelnych 6972. Z kolei od 1.01.2024 do 30.09.2024 r. doszło do 6878 takich incydentów, zaś śmierć w nich poniosło 4684 osób. Najwięcej tego typu incydentów odnotowano w Rio de Janeiro, Minas Gerais, Para, Pernambuco, Sao Paulo i Amazonas.^[21]

Brazylijskie Siły Zbrojne (BAF) są drugim co do wielkości wojskiem na półkuli zachodniej za Stanami Zjednoczonymi. BAF są odpowiedzialne przede wszystkim za ochronę kraju przed zagrożeniami z zewnątrz, ale odgrywają również znaczącą rolę w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego. Misje/działania BAF obejmują: patrolowanie i ochronę granic kraju, jego linii brzegowej oraz rozległych wód terytorialnych i sieci rzecznej, pomoc w zakresie bezpieczeństwa wewnętrznego, zapewnianie wsparcia w sytuacji katastrof, udzielanie pomocy humanitarnej oraz udział w wielonarodowych misjach pokojowych. W praktyce, w ciągu ostatniej dekady BAF zmobilizowały tysiące żołnierzy do prowadzenia operacji antynarkotykowych, wspierania policji w zwalczaniu przestępczości, udzielania pomocy w przypadku epidemii, udziału w misjach humanitarnych oraz zapewniania bezpieczeństwa podczas ważnych wydarzeń, takich jak np. Mistrzostwa Świata w Piłce Nożnej 2014 i Letnie Igrzyska Olimpijskie 2016. BAF regularnie współpracowały również

---

¹⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

¹⁹ Amnesty International, Amnesty International Global Report, Death Sentences and Executions 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>

²⁰ Folha DeS. Paulo, Support for Death Penalty at Record Levels Among Brazilians, Datafolha Finds, <https://www1.folha.uol.com.br/internacional/en/brazil/2018/01/1949074-support-for-death-penalty-at-record-levels-among-brazilians-datafolha-finds.shtml>

²¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, Incydenty I ofiary, liczby, mapa, admin1, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

z sąsiednimi krajami, takimi jak Argentyna i Paragwaj, w zakresie bezpieczeństwa granic, w celu zwalczania przemytu i handlu ludźmi.^[22]

Brazylia ma status głównego sojusznika USA spoza NATO (MNNA), co zapewnia jej pewne korzyści w dziedzinie handlu obronnego i współpracy w zakresie bezpieczeństwa.^[23]

Brazylia nie jest zaangażowana w żaden konflikt wewnętrzny ani międzynarodowy. Bardzo istotnym problemem w Brazylii są jednak wojny gangów w tzw. **fawelach** (port. *favelas* – biednych dzielnicach / slumsach dużych miast) oraz walki oddziałów specjalnych policji z uzbrojonymi grupami przestępczymi, handlującymi narkotykami. W wyniku tego rodzaju walk, często z użyciem ciężkiego sprzętu wojskowego (w tym pojazdów opancerzonych, karabinów maszynowych, granatów i broni strzeleckiej różnego kalibru), ginie wielu ludzi, w tym także cywilów. Skala tego rodzaju walk jest znacząca, także w odniesieniu do ilości ofiar.^[24]

W przypadku Brazylii nagminne jest nadużywanie siły przez policję. W lipcu 2023 roku organizacja pozarządowa Brazylijskie Forum Bezpieczeństwa Publicznego poinformowała, że w 2022 roku policja (w tym federalna, stanowa i miejska) zabiła 6429 osób w całym kraju, co stanowi wzrost o 284 osoby w porównaniu z 2021 r. Afro-Brazylijczycy stanowili 83% ofiar.^[25]

USTAWODAWSTWO SPECJALNE

Brak jest informacji wskazujących na to, by w Brazylii obowiązywało obecnie ustawodawstwo specjalne typu: stan wojenny, operacja specjalna, godzina policyjna.

SYTUACJA LUDNOŚCI CYWILNEJ

Według danych ACLED, w 2022 roku w różnego rodzaju incydentach śmierć poniosło 4052 cywilów, z kolei w 2023 roku było 3712 ofiar cywilnych, zaś od 1.01.2024 do 30.09.2024 roku 2524 cywilów poniosło śmierć. Wiele z przypadków nie jest wyjaśnionych, często związane są z wojnami gangów i handlem narkotykami, nadużyciem siły przez policję. Najniebezpieczniejsze regiony to Amazonas, Mato Grosso, Rio de Janeiro, Pernambuko i Para.^[26]

---

²² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

²³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

²⁴ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

²⁵ USDOS (US Department of State), Country Report on Human Rights Practices 2023 – Brazil, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/brazil/>

²⁶ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, civilians (Brazil), 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW ZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

DZIAŁANIA WOJENNE

W okresie od 01.01.2022 do 30.09.2024 roku na terenie Brazylii nie odnotowano działań zbrojnych, typu ostrzał artyleryjski czy naloty bombowe, których ofiarą byłaby ludność cywilna.^[27]

DZIAŁANIA PARTYZANCKIE

W okresie od 01.01.2022 do końca trzeciego kwartału 2024 roku na terenie Brazylii nie odnotowano tego typu działań.

DZIAŁANIA ODWETOWE

W okresie od 01.01.2022 do końca trzeciego kwartału 2024 roku na terenie Brazylii nie odnotowano tego typu działań.

SYTUACJA HUMANITARNA W STREFACH KONFLIKTU ZBROJNEGO

Nie dotyczy.

ZAGROŻENIA DLA CYWILÓW NIEZWIĄZANE Z KONFLIKTEM ZBROJNYM

TERRORYZM

W dostępnych źródłach nie odnotowano przypadków zamachów terrorystycznych w Brazylii w ostatnich latach.^{[28] [29]}

W listopadzie 2023 roku w Sao Paulo aresztowano dwie osoby prawdopodobnie powiązane z Hezbollahem, uniemożliwiając planowany atak na wspólnotę żydowską.^[30]

POZAPRAWNE EGZEKUCJE, UPROWADZENIA, POGROMY

W ramach walki z przestępczością zorganizowaną dochodzi czasem do działań służb bezpieczeństwa, które w niektórych źródłach określane są mianem pozaprawnych egzekucji. Poniżej podano kilka przykładów tego typu zdarzeń.

---

²⁷ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, Civilians, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

²⁸ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

²⁹ USDOS (US Department of State), Country Reports on Terrorism 2022: Brazil, <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2022/brazil/>

³⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, civilians (Brazil), 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 2.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

W dniu 16 maja 2024 roku w Itu (Sao Paulo) policja cywilna zastrzeliła dwóch handlarzy narkotyków w zalesionym obszarze dzielnicy CDHU. Policja twierdzi, że jeden z podejrzanych był uzbrojony i oddał strzał, ale rodzina temu zaprzecza.^[31]

W dniu 17 czerwca 2023 roku w Duque de Caxias (Rio de Janeiro) funkcjonariusz Federalnej Policji Autostradowej oddał cztery strzały i poważnie zranił kobietę w jej pojeździe w pobliżu dojazdu do toru Linha Vermelha na autostradzie Washington Luiz. Kilka godzin wcześniej na tej samej autostradzie funkcjonariusz Federalnej Policji Autostradowej oddał dziesięć strzałów do innej kobiety, która zmarła. Motywacja ataków nie jest znana. Funkcjonariusze zostali aresztowani i odsunięci od swoich obowiązków, ale jeden z nich został zwolniony następnego dnia.^[32]

W dniu 28 marca 2024 roku. w Porto Alegre (Rio Grande do Sul) funkcjonariusze policji cywilnej zastrzelili nastoletniego chłopca w dzielnicy Agronomia. Funkcjonariusze ścigali dwóch nastolatków, z których jeden uciekł. Zabity nastolatek podobno poddał się przed postrzeleniem przez policję.^[33]

PRZEMOC STOSOWANA W TRAKCIE DEMONSTRACJI I PROTESTÓW

Protesty na dużą skalę są częstym zjawiskiem w Brazylii (szczególnie w Sao Paulo oraz w okresie okołowyborczym). Demonstracje, protesty polityczne i wielkie zgromadzenia mogą pojawić się w dowolnym momencie oraz przybrać brutalny charakter. Przedstawiciele władz kraju używają gazu łzawiącego i innych środków w celu rozproszenia protestujących. Zdarzają się aresztowania i starcia policji z protestującymi. Jakkolwiek wojsko jest obecne w Rio de Janeiro i Fortalizie w celu zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, koncentruje się ono głównie na przestępczości zorganizowanej. Najbardziej popularnymi lokalizacjami demonstracji w dużych miastach są m.in. Avenida Paulista, Largo da Batata i historyczne centrum miasta w São Paulo, Esplanada dos Ministerios w Brasílii i plaża Copacabana w Rio de Janeiro.^{[34][35]}

Ludzie zasadniczo mogą publicznie wyrażać swoje poglądy bez obawy o nadzór instytucjonalny lub działania odwetowe. Okresy wyborcze w 2018 i 2022 r. upłynęły jednak pod znakiem strachu przed przemocą polityczną.^[36]

W dniu 8 stycznia 2023 roku zwolennicy byłego prezydenta Jaira Bolsonaro szturmowali budynek Kongresu Narodowego, Najwyższy Trybunał Federalny i Pałac Prezydencki. Na mocy dekretu federalnego, centralny okręg rządowy został

---

³² ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, violence against civilians, police forces of Brazil, civilians (Brazil), incydenty i ofiary – liczby i opisy zdarzeń, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³³ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, violence against civilians, police forces of Brazil, civilians (Brazil), incydenty i ofiary – liczby i opisy zdarzeń, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

³⁴ DFAT (Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade), Brazil Travel Advice, 29.08.2023, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/americas/brazil>

³⁵ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Brazil Travel Advice, 21.07.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/brazil>

³⁶ Freedom House, Freedom of the World 2024, Brazil, <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2024>

zamknięty na 24 godziny, podczas gdy Gwardia Narodowa przywracała porządek.^[37]
^[38]

Zatrzymano ok. 2 tys. uczestników tego zajścia, z czego do listopada 2023 r. postawiono zarzuty 1300 osobom, zaś skazano 25 osób.^[39]

Kary za udział w ww. zajściu były różne, zależnie od postawionego oskarżenia. Prokuratorzy ze specjalnie utworzonej w styczniu 2023 roku grupy do walki z aktami antydemokratycznymi zażądali, aby 39 oskarżonych, którzy splądrowali Kongres, zostało zatrzymanych w areszcie w ramach środka zapobiegawczego, a 40 milionów reali (7,7 miliona dolarów amerykańskich) z ich aktywów zostało zamrożonych, aby pomóc w pokryciu szkód materialnych. Oskarżonym postawiono zarzuty zbrojnego związku przestępczego, brutalnej próby obalenia demokratycznego państwa prawa, zorganizowania zamachu stanu i uszkodzenia mienia publicznego.^[40]

We wrześniu 2023 r. Sąd Najwyższy wydał pierwszy wyrok skazujący związany ze styczniowymi zamieszkami, skazując jedną z osób na 17 lat więzienia za próbę zamachu stanu.^[41]

PRZESTĘPCZOŚĆ ZORGANIZOWANA

Wskaźnik przestępstw z użyciem przemocy, w tym napadów, rabunków z bronią w rękę, porwań, pobic i napaści na tle seksualnym, jak również morderstw, jest wysoki w Brazylii. Dotyczy to przede wszystkim dużych miast, takich jak: Rio de Janeiro, Sao Paulo, Kurytyba, Vitoria, Salvador, Recife, Fortaleza i Manaus (stolica kraju – Brasilia – uznawana jest natomiast za miasto stosunkowo bezpieczne).^{[42][43]}

Do miejsc szczególnie niebezpiecznych w Brazylii należą fawele. Zbrojne starcia i strzelaniny między siłami policji i gangami są zjawiskiem dość regularnym. Co więcej, liczba aktów przemocy w fawelach w Rio de Janeiro wzrosła znacznie w ostatnich latach. Zbrojne starcia mają miejsce także na głównych arteriach komunikacyjnych, w tym na głównej autostradzie do międzynarodowego lotniska w Rio de Janeiro, która biegnie obok dużej faweli.^[44]

Działalność przestępcza związana z handlem narkotykami oraz innymi nielegalnymi towarami jest powszechna wzdłuż zachodnich i północnych obszarów przygranicznych Brazylii, w tym w stanach: Amazonas, Acre, Rondonia, Mato Grosso, Roraima, Pará i Amapa, a także w pobliżu granic z Argentyną, i Paragwajem. Brazylia jest jednym z dziesięciu największych rynków kokainy na świecie, posiada również

³⁷ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Brazil Travel Advice, 21.07.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/brazil>

³⁸ DFAT (Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade), Brazil Travel Advice, 29.08.2023, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/americas/brazil>

³⁹ Freedom House, Freedom of the World 2024, Brazil, <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2024>

⁴⁰ NBC News, Brasil presents charges against Jan. 8 pro-Bolsonaro riots participants, 18.01.2023, <https://www.nbcnews.com/news/latino/brazil-presents-charges-jan-8-bolsonaro-riot-participants-rcna66320>

⁴¹ Freedom House, Freedom in the World 2024 Brazil, <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2024>

⁴² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

⁴³ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Brazil Travel Advice, 21.07.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/brazil>

⁴⁴ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Brazil Travel Advice, 21.07.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/brazil>

duży rynek handlu marihuaną. Do głównych rodzajów działalności przestępczej należą również handel ludźmi i bronią.^{[45][46][47]}

Nielegalne ugrupowania zajmujące się w głównej mierze handlem narkotykami, lecz także wymuszeniami, handlem bronią i żywym towarem odpowiedzialne są za liczne akty przemocy. Zdarzają się pozaprawne zabójstwa i egzekucje, w tym osób powiązanych z tzw. półświatkiem przestępczym, handlarzy narkotyków, sutenerów itp.^[48]

Dla przykładu, około 1 lutego 2024 roku (według doniesień), w Manaus – West Zone (Amazonas), mężczyzna został zabity i ścięty przez nieznane osoby, a jego ciało znaleziono w dzielnicy Compensa II, z ranami postrzałowymi. Okoliczności śmierci są nieznane.^[49]

Około 10 marca 2024 r. (według doniesień), na obszarze wiejskim gminy Viseu (Para), mężczyzna został zabity przez nieznane osoby, a jego ciało znaleziono w wiosce Itamba z ranami kłutymi i związanymi rękami. Policja określiła atak jako egzekucję. Okoliczności śmierci nie są znane.^[50]

14 maja 2023 r. w Porto Alegre (Rio Grande do Sul) zostało zabitych pięć osób, a kilka innych odniosło rany w wyniku postrzału przez co najmniej dwie uzbrojone osoby. Do ataku doszło w lokalizacji znanej z handlu narkotykami. Według policji przyczyną ww. zdarzeń były porachunki grup narkotykowych.^[51]

PRAWNE I PRAKTYCZNE ASPEKTY DOTYCZĄCE ZMIANY MIEJSCA POBYTU

PRZEPISY REGULUJĄCE SWOBODĘ PRZEMIESZCZANIA SIĘ

Brazylijska konstytucja zapewnia swobodę ruchu wewnętrznego, podróży zagranicznych, emigracji i repatriacji, a rząd ogólnie przestrzega tych praw.

---

⁴⁵ DFAT (Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade), Brazil Travel Advice, 29.08.2023, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/americas/brazil>

⁴⁶ FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office (formerly FCO)), Brazil Travel Advice, 21.07.2023, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/brazil>

⁴⁷ Global Organized Crime Index, Brazil, <https://ocindex.net/country/brazil>

⁴⁸ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, violence against civilians,unidentified groups, civilians (Brazil), incydenty i ofiary – liczby i opisy zdarzeń, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁴⁹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, violence against civilians,unidentified groups, civilians (Brazil), incydenty i ofiary – liczby i opisy zdarzeń, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵⁰ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, violence against civilians,unidentified groups, civilians (Brazil), incydenty i ofiary – liczby i opisy zdarzeń, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

⁵¹ ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, violence against civilians,unidentified groups, civilians (Brazil), incydenty i ofiary – liczby i opisy zdarzeń, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>

Brazylijczycy mają swobodę podróżowania po kraju i za granicę oraz podejmowania decyzji dotyczących miejsca zamieszkania i zatrudnienia.^[52]

MIGRACJE WEWNĘTRZNE

Skala urbanizacji jest w Brazylii na stosunkowo wysokim poziomie i wynosi 87,8%.^[53]

Ludność w Brazylii jest mobilna i zmienia miejsce zamieszkania bez większych problemów. Niewielkie dochody ludności wiejskiej, brak praw własności do ziemi i trudne warunki klimatyczne przyspieszają tendencje urbanizacyjne. Ludność przemieszcza się także z interioru w kierunku wybrzeży. Największe miasta jak Sao Paulo (18 mln), Rio de Janeiro, Salvador, Recife, położone są właśnie na wybrzeżu i liczą miliony mieszkańców każde. Szybka urbanizacja powoduje problemy mieszkaniowe – klasa średnia tłoczy się w gęsto zabudowanych osiedlach o małych mieszkaniach, zaś biedota nielegalnie okupuje tereny wokół miast, tworząc fawele/slumsy, oddalone od miejsc pracy w centrum miast.^[54]

WEWNĘTRZNI UCHODźCY

Liczba osób wewnątrznie przesiedlonych (IDPs) w Brazylii nie jest wysoka, a przesiedlenia zwykle związane są z klęskami żywiołowymi. W sierpniu 2024 roku wskutek suszy przesiedlono ponad 5 tys. osób z Amazonii.^[55]

UCHODźCY W KRAJACH SĄSIEDNICH

W sąsiednich państwach, z którymi graniczy Brazylia, nie ma skupisk uchodźców z tego kraju. Brazylijczycy wyjeżdżają najczęściej do Meksyku i USA oraz do krajów zachodniej Europy (Włochy, Hiszpania, Francja, Wlk. Brytania). W 2023 r. wpłynęło 19 303 wniosków o azyl od obywateli Brazylii w innych krajach (z tego w Stanach Zjednoczonych 11 390, w Meksyku 3678 i 1857 w UK).^[56]

PODSUMOWANIE

Federacyjna Republika Brazylii jest republiką związkową o systemie prezydencko-parlamentarym.

W Brazylii kara śmierci jest orzekana, ale nie jest wykonywana.

---

⁵² CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

⁵³ CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>

⁵⁴ Britannica, Brazil Ongoing domestic migration, <https://www.britannica.com/place/Brazil/Ongoing-domestic-migration>

⁵⁵ IDMC (Internal Displacement Monitoring), Brazil, <https://www.internal-displacement.org/countries/brazil/>

⁵⁶ World data, Asylum applications and refugees in Brazil, <https://www.worlddata.info/america/brazil/asylum.php>

Brazylia nie jest zaangażowana w żaden konflikt wewnętrzny ani międzynarodowy. Brak jest powszechnego zagrożenia życia mieszkańców z tego powodu. Nie notuje się wewnętrznych przesiedleń spowodowanych konfliktem zbrojnym.

Głównym problemem w zakresie bezpieczeństwa w Brazylii jest wysoka skala przestępczości i wojny gangów, prowadzące do wielu ofiar śmiertelnych.

ZASTRZEŻENIE

Niniejsze opracowanie tematyczne zostało przygotowane przez Wydział Informacji o Krajach Pochodzenia Urzędu do Spraw Cudzoziemców na potrzeby prowadzenia postępowań w sprawach o udzielenie ochrony międzynarodowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Opracowanie na temat sytuacji bezpieczeństwa może być pomocne w szczególności w sprawach rozpatrywanych w oparciu o [art. 15 pkt. 3](#) oraz [art. 18 pkt. 1. Ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP z dn. 13 czerwca 2003 z późn. zmianami](#).

Treść opracowania nie przesądza jednak o wyniku decyzji w indywidualnym postępowaniu administracyjnym, gdyż zawsze brana jest pod uwagę całość zgromadzonego materiału dowodowego i indywidualny charakter sprawy.

Informacje zamieszczone w niniejszym opracowaniu pochodzą w większości z publicznie dostępnych źródeł. Zostały one zebrane i opracowane przy zachowaniu zasady neutralności i obiektywizmu, a także z dołożeniem najwyższej staranności – tak, by odzwierciedlały aktualny w chwili publikacji opracowania stan wiedzy na prezentowany temat, a także pochodziły z różnych źródeł.

Terminologia użyta w niniejszym opracowaniu nie jest terminologią prawniczą. Określenia takie jak „prześladowanie”, „dyskryminacja”, „konflikt” itp. używane mogą być, za materiałami źródłowymi, w znaczeniu potocznym i nie są tożsame z definicjami podanymi w ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Niniejsze opracowanie zawiera wyłącznie informacje, poglądy i opinie prezentowane przez autorów materiałów źródłowych. Oświadczenia i oceny zawarte w niniejszym opracowaniu nie są i nie mogą być uważane za oświadczenia i oceny własne Urzędu do Spraw Cudzoziemców. Niniejsze opracowanie nie jest także i nie może być uważane za jakąkolwiek deklarację polityczną polskich władz.

Urząd do Spraw Cudzoziemców nie ponosi odpowiedzialności prawnej za publikowane w opracowaniu treści ani nie jest zobowiązany do publikacji jego aktualizacji, a także nie ponosi odpowiedzialności za sposób wykorzystania udostępnionych informacji.

Informujemy, że autorskie prawa majątkowe do niniejszego opracowania, w tym prawo do jego rozpowszechniania i publicznego udostępniania w Internecie, przysługują wyłącznie Urzędowi do Spraw Cudzoziemców (adres: ul. Koszykowa 16, 00-564 Warszawa; NIP: 5262548316; REGON: 017315012).

BIBLIOGRAFIA:

---

1. Administrative Map of Brazil, <https://www.nationsonline.org/oneworld/map/brazil-administrative-map.htm>
2. Amnesty International, Amnesty International Global Report, Death Sentences and Executions 2023, 29.05.2024, <https://www.amnesty.org/en/documents/act50/7952/2024/en/>
3. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, Incydenty i ofiary, liczby, mapa, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>
4. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, violence against civilians, civilians (Brazil), 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>
5. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project, filtry: Brazil, violence against civilians, police forces of Brazil, civilians (Brazil), incydenty i ofiary – liczby i opisy zdarzeń, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>
6. ACLED (Armed Conflict Location & Event Data Project), filtry: Brazil, violence against civilians, unidentified groups, civilians (Brazil), incydenty i ofiary – liczby i opisy zdarzeń, 01.01.2022-30.09.2024, dane pobrano 02.10.2024, <https://acleddata.com/data-export-tool>
7. BBC, Suspects Held over alleged Hezbollah plot in Brazil, 9.11.2023, <https://www.bbc.com/news/world-latin-america-67367483>
8. Britannica, Brazil Ongoing domestic migration, <https://www.britannica.com/place/Brazil/Ongoing-domestic-migration>
9. CIA (Central Intelligence Agency), The World Factbook, Brazil, 06.09.2024, <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/brazil/>
10. DFAT (Australian Government – Department of Foreign Affairs and Trade), Brazil Travel Advice, 2.10.2024, <https://www.smartraveller.gov.au/destinations/americas/brazil>
11. FCDO (UK Foreign, Commonwealth and Development Office), Brazil – Travel Advice, 02.10.2024, <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/brazil>
12. Folha De S. Paulo, Support for Death Penalty at Record Levels Among Brazilians, Datafolha Finds, <https://www1.folha.uol.com.br/internacional/en/brazil/2018/01/1949074-support-for-death-penalty-at-record-levels-among-brazilians-datafolha-finds.shtml>
13. Freedom House, Freedom of the World 2024 - Brazil, <https://freedomhouse.org/country/brazil/freedom-world/2024>
14. Global Organized Crime Index, Brazil, <https://ocindex.net/country/brazil>

15. Ibge.gov.br, Instituto Brasileiro de Geografia e Estatística, Cidades e Estados de Brasil, <https://www.ibge.gov.br/?c=1>
16. IDMC (Internal Displacement Monitoring), Brazil, <https://www.internal-displacement.org/countries/brazil/>
17. NBC News, Brasil presents charges against Jan. 8 pro-Bolsonaro riots participants, 18.01.2023, <https://www.nbcnews.com/news/latino/brazil-presents-charges-jan-8-bolsonaro-riot-participants-rcna66320>
18. USDOS (US Department of State), Country Report on Human Rights Practices 2021 – Brazil, 12.04.2022, <https://www.ecoi.net/en/document/2027480.html>
19. USDOS (US Department of State), Country Report on Human Rights Practices 2023 – Brazil, 23.04.2024, <https://www.state.gov/reports/2023-country-reports-on-human-rights-practices/brazil/>
20. USDOS (US Department of State), Country Reports on Terrorism 2021, <https://www.state.gov/reports/country-reports-on-terrorism-2021/brazil/>
21. World data, Asylum applications and refugees in Brazil, <https://www.worlddata.info/america/brazil/asylum.php>